

№2. ІНСТРУКЦІЯ ЩОДО ЗВЕРНЕННЯ ДО ЄСПЛ ЗА ПРАВИЛОМ 39

Правило 39 Регламенту Європейського суду з прав людини застосовується у виняткових і невідкладних ситуаціях, коли існує реальний та безпосередній ризик заподіяння людині непоправної шкоди. Це механізм термінового захисту, а не спосіб прискорити розгляд звичайної заяви до ЄСПЛ.

1. Коли може застосовуватися Правило 39

Для засудженого або ув'язненого це може бути, зокрема, реальна загроза життю; критичний стан здоров'я; ненадання життєво необхідного лікування; необхідність невідкладної госпіталізації чи медичного втручання; інша ситуація, що створює реальний ризик смерті, тяжкого або незворотного погіршення здоров'я чи поведження, забороненого статтею 3 Конвенції.

Важливо: самі по собі тяжке захворювання, неналежні умови тримання або порушення прав ще не означають, що Суд застосує Правило 39. Необхідно показати конкретний, актуальний і невідкладний ризик непоправної шкоди.

2. Що потрібно викласти у клопотанні

Хто звертається. ПІБ, дата народження, громадянство, місце перебування або назва установи, де утримується заявник.

Що сталося. Стисло і послідовно описати обставини із зазначенням конкретних дат.

У чому полягає небезпека. Пояснити, що саме загрожує заявнику зараз і чому ситуація не може чекати звичайного розгляду справи.

Яка допомога необхідна. Наприклад: невідкладне обстеження, госпіталізація, операція, консультація спеціаліста, конкретне лікування або переведення до медичного закладу, здатного забезпечити необхідну допомогу.

Що вже зроблено в Україні. Зазначити, до кого і коли подавалися заяви, скарги чи клопотання, які рішення прийняті та чи була фактично надана необхідна допомога.

Якого заходу просите. Чітко сформулювати, який саме тимчасовий захід необхідний для запобігання непоправній шкоді.

3. Які документи потрібно додати

До клопотання необхідно додати максимально актуальні документи, що підтверджують невідкладність ситуації: медичні висновки та виписки; результати обстежень; призначення лікарів; рекомендації щодо госпіталізації, операції або лікування; звернення до адміністрації установи, медичної частини, ЦОЗ ДКВС, суду та інших органів; отримані відповіді; судові рішення та інші документи, що мають значення.

Недостатньо лише написати, що людина тяжко хвора. Із матеріалів має бути зрозуміло: який її стан зараз, яка допомога необхідна, що саме не зроблено та яку небезпеку створює зволікання. Якщо важливий документ неможливо отримати, це слід пояснити.

4. Що робити засудженому або ув'язненому

Якщо особа не має технічної можливості самостійно користуватися електронним сервісом ЄСПЛ, доцільно:

- 1) підготувати і підписати клопотання;
- 2) зібрати доступні медичні та інші докази;
- 3) передати матеріали адвокату, представнику, родичам або правозахисній організації, які зможуть організувати їх належне електронне подання до ЄСПЛ.

У справді невідкладній ситуації не слід відкладати звернення лише через відсутність другорядних документів, якщо наявні матеріали вже достатньо підтверджують реальний ризик непоправної шкоди. Причину відсутності важливих документів необхідно пояснити Суду.

5. Як подається клопотання

Основним способом термінового електронного звернення є офіційний сервіс ECHR Rule 39 Site. Представник створює обліковий запис, проходить багатофакторну автентифікацію (MFA), заповнює необхідні відомості про заявника і завантажує документи.

Звичайна електронна пошта (e-mail) не використовується для подання клопотань за Правилем 39.

6. Вимоги до електронних документів

Документи подаються у форматі PDF і, якщо це необхідно, мають бути належним чином підписані. Для Rule 39 Site слід готувати текстові PDF, а не файли, що складаються лише зі сканованих зображень. Максимальний розмір одного PDF-файлу - 50 МБ. Якщо документ менший за цей ліміт, без необхідності розділяти його на декілька файлів не слід.

У назвах файлів не можна використовувати кириличні символи. Наприклад: Rule39_Request.pdf, Medical_Documents.pdf, Court_Decisions.pdf.

7. Якщо заява до ЄСПЛ уже подавалася

Якщо Суд уже присвоїв справі номер, його необхідно обов'язково зазначити у клопотанні за Правилем 39. Якщо основна заява до ЄСПЛ ще не подавалася, це саме по собі не перешкоджає зверненню за Правилем 39 у справді невідкладній ситуації, однак клопотання повинно містити достатню інформацію про факти, ризик і відповідні скарги за Конвенцією.

8. Після подання

Необхідно регулярно перевіряти обліковий запис Rule 39. Якщо Суд запитує додаткові документи або інформацію, їх потрібно надати у встановлений Судом строк. Про істотні зміни ситуації - госпіталізацію, операцію, надання необхідного лікування, різке погіршення або покращення стану, переведення до іншої установи тощо - Суд необхідно своєчасно повідомляти.

Документи, отримані через Rule 39 Site, потрібно завантажувати та зберігати. Сервіс зберігає опубліковані документи протягом трьох місяців, після чого відповідне звернення закривається.

ГОЛОВНЕ

Клопотання за Правилем 39 повинно дати Суду чітку відповідь на п'ять запитань:

- 1. Що сталося?**
- 2. Що загрожує людині саме зараз?**
- 3. Які документи підтверджують цю загрозу?**
- 4. Що вже зроблено для захисту людини в Україні?**
- 5. Якого конкретного невідкладного заходу потребує ситуація?**

Правило 39 - це механізм екстреного захисту від реального ризику непоправної шкоди, а не заміна звичайної заяви до ЄСПЛ.